

Till menyn FORSKNING/Fredspedagogik i www.laraforfred.se

Elevernas studieresultat påverkas av goda relationer

Detta avsnitt handlar om fred på lokal (mikro-) nivå – således en speciell sorts fredspedagogik. Se menyn SKOLA/Den goda skolan.

Flera forskare har visat på betydelsen av en god psykosocial miljö med goda relationer för elevers studieresultat. Den mest omfattande studien har genomförts av den nyzeeländska pedagogen John Hattie (2008). Han har bearbetat 800 tidigare publicerade sammanställningar som tillsammans grundar sig på 50 000 studier där 80 miljoner elever från olika länder har deltagit. "Den metodik som visar sig överlägset vara bäst är att ge stöd till lärare att reflektera över de egna rutinerna.

Det centrala är således inte att lyfta fram en eller annan enskild metod, utan istället att peka på värdet av att systematiskt och fortlöpande förändra sättet att arbeta." Så skriver Sven Bremberg, barnläkare, forskare på Karolinska Institutet och Folkhälsoinstitutet (s. 110, 2013) utifrån Hatties studie.

Bengt Sundbaum (2013), pedagog och folkhälsovetare, tar också upp Hatties stora studie och beskriver den sålunda: "[Enligt studien] har det som eleven bär med sig i ryggsäcken till exempel i form av begåvning, tidigare studieupplevelser och elevens tilltro till sin egen förmåga stor påverkan på studieresultatet. Men lärarledarskapet och goda relationer mellan lärare och elev är också betydelsefulla faktorer som påverkar elevernas studieframgång." (s 81-82, 2013).

Sundbaum refererar dessutom till den kanadensiske skolforskaren Ben Levin (2008) som lyfter fram starka personliga relationer mellan eleverna och de vuxna i skolan som en av flera faktorer för goda resultat.

Psykologerna Björn Gislason och Lars Löwenborg ger i *Skolan och känslorna: Livskunskap för lärare* (2013) ytterligare belägg för betydelsen av det känslomässiga klimatet i skolan. De hänvisar bl a till Hatties undersökning och nämner i det sammanhanget vikten av att lärare får feedback på sin undervisning. Videofilmning har visat sig vara ett mycket effektivt verktyg, skriver de.

Gislason och Löwenborg skriver att läraren behöver vara medveten om känslor, känslors betydelse och hur de påverkar lärandeprocessen. Utifrån de nyzeeländska psykologiforskarna Harvey och Evans (2012) får vi fem viktiga komponenter:

Känslomässig relation mellan lärare och elever. Det är det *lim* som binder ihop

de fyra övriga komponenterna.

- Det känslomässiga klimatet påverkas av de *överföringar (transaktioner) av känslor* som sker mellan lärare och elever. Det handlar om att förstå vad som ligger bakom elevernas känslor och att förstå och hantera egna känslomässiga reaktioner.
- Lärarens bemötande och bekräftelse av elevernas känslomässiga reaktioner. Läraren kan hjälpa eleven att hantera sina känslor. *Känslomässig vägledning.*
- Lärarens uppfattning av känslornas betydelse. Lärare kan t ex se negativa känslouttryck som en möjlighet till kontakt med eleven. Harvey och Evans kallar detta *Egna känslomässiga övertygelser.*
- Lärarens förmåga att sätta upp gränser gentemot gruppen. Det handlar om att vara rättvis, vara tillgänglig, undvika överengagemang och att vara konsekvent gällande regler och rutiner. Harvey och Evans kallar detta *Riktlinjer i samspelet.*

Referenser

Bremberg, Sven (2013). Livskunskap: Ett folkhälsoperspektiv. I Utas Carlsson, Nordén & Sevéus (red.). *Livskunskap för livskvalitet* (s 106-117). Stockholm: Sevéus, Stiftelsen Ekskåret & Forum livskunskap.

Gislason, Björn & Löwenborg, Lars (2013). Skolan och känslorna: Livskunskap för lärare. I Utas Carlsson, Nordén & Sevéus (red.). *Livskunskap för livskvalitet* (s 150-161). Stockholm: Sevéus, Stiftelsen Ekskåret & Forum livskunskap.

Harvey, Sh., T. & Evans, I. M (2012). *Warming the emotional climate of the primary school classroom.* Wellington, Nya Zeeland: Dunmore Publishing.

Hattie, John (2008). *Visible learning: A Synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement.* Oxon, UK: Routledge.

Levin, Ben (2008, 2010). *How to change 5 000 schools: A practical and positive approach for leading change at every level.* Harvey Education Press.

Sundbaum, Bengt (2013). Hur ska skolan nå värdegrundsmålen? I Utas Carlsson, Nordén & Sevéus (red.). *Livskunskap för livskvalitet* (s 78-90). Stockholm: Sevéus, Stiftelsen Ekskåret & Forum livskunskap.